

Europejski paszport demokracji

Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny

Europejski paszport demokracji – przewodnik do aktywnego obywatelstwa w Unii Europejskiej

Witaj w Unii Europejskiej – pierwszej na świecie ponadnarodowej demokracji uczestniczącej. Jako obywatel(ka) UE posiadasz konstytucyjne prawo do wpływania na przepisy, które dotyczą prawie 450 mln ludzi na terytorium o powierzchni ponad 4 mln km² w 27 państwach członkowskich. Być może powiesz: świetnie, ale JAK to działa w praktyce? Odpowiedź na to pytanie można znaleźć w niniejszej publikacji Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES). To przewodnik do aktywnego obywatelstwa w UE.

Celem niniejszej publikacji jest udzielenie wsparcia i wskazówek, jak sprawić, aby Twój głos został wysłuchany. Czy dana sprawa ma faktycznie unijny charakter, czy lepiej byłoby zacząć od szczebla lokalnego?

A jeśli wybierzesz szczebel europejski dla swojego pomysłu, to jaki jest najbardziej znaczący i udany sposób na jego realizację? Czy wystarczy wiadomość email do pisma do Parlamentu Europejskiego, czy może należy złożyć petycję bezpośrednio do Parlamentu Europejskiego? Dlaczego by nie przyłączyć się do organizacji społeczeństwa

obywatelskiego, a nawet do partii politycznej i samemu(-ej) ubiegać się o urząd? A może należy zorganizować i wspierać europejską inicjatywę obywatelską w celu ustalenia agendy legislacyjnej?

Europejski paszport demokracji, opracowany i napisany przez Bruna Kaufmanna, jest aktualizowany i publikowany przez EKES i dostępny w 24 językach urzędowych.

Niniejszy przewodnik ma pomóc Ci odpowiedzieć na pytania dotyczące następujących kwestii: terminu (kiedy podjąć działanie?), zespołu (z kim połączyć siły?) i instrumentów (jakich dostępnych instrumentów uczestnictwa najlepiej użyć?), co pozwoli Ci skorzystać z możliwości aktywnego obywatelstwa i demokracji uczestniczącej w Unii Europejskiej.

**To Twój głos! To Twoja Europa!
To Twój paszport demokracji i aktywnego obywatelstwa!**

- 5 | **KRÓTKI PRZEWODNIK**
po aktywnym obywatelstwie europejskim
- 8 | **NAWIGATOR**
po władzy obywatelskiej na poziomie lokalnym, regionalnym,
krajowym i ponadnarodowym
- 10 | **MÓJ GŁOS W EUROPIE**
witamy na wielkiej scenie polityki europejskiej
- 12 | **JAK DZIAŁAĆ WŁAŚCIWIE**
Twój pomysł, Twoja sprawa, Twój moment, Twój zespół i Twój instrument
- 14 | **SPRAWY EUROPEJSKIE**
od rolnictwa po badania naukowe
- 16 | **ZESTAW NARZĘDZI DO UCZESTNICTWA**
skarga, porada, konsultacje, inicjatywa obywatelska i inne sposoby
uczestnictwa
- 19 | **PRZEWODNIK PO EUROPEJSKIEJ INICJATYWIE
OBYWATELSKIEJ**
jak korzystać z europejskiej inicjatywy obywatelskiej
- 33 | **MOST PONAD GRANICAMI**
Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
- 35 | **WIĘCEJ WSPARCIA**
możliwości wsparcia jest wiele – musisz z nich tylko skorzystać

Niniejszy **europejski paszport demokracji** należy do

.....
(Imię i nazwisko)

.....
(Dane kontaktowe)

uprawnionego obywatela (zaznaczyć odpowiednie pola)

- ☐ Gminy
- ☐ Powiatu/regionu/województwa
- ☐ (państwa)
- ☐ **Unii Europejskiej**
- ☐ (innej jednostki politycznej)
- ☐ (innej jednostki politycznej)

Nie masz pewności co do swojego statusu jako obywatela? Sprawdź w swoim paszporcie lub dowodzie osobistym lub zasięgnij opinii urzędnika udzielającego informacji w Twoim mieście. Aby uzyskać dalsze informacje na temat korzystania z niniejszej publikacji, wyślij wiadomość na adres: citizensinitiative@eesc.europa.eu.

KRÓTKI PRZEWODNIK

po aktywnym obywatelstwie europejskim

1. Twoje najważniejsze prawa

Status obywatela UE przewiduje cztery rodzaje praw i swobód politycznych:

- swobodę przemieszczania się, zamieszkiwania i pracy na terytorium UE;
- ochronę dyplomatyczną dowolnego państwa członkowskiego poza terytorium UE;
- głosowanie i kandydowanie w wyborach lokalnych i unijnych, w każdym państwie członkowskim;
- uczestnictwo w procesie legislacyjnym UE, na przykład składanie petycji do Parlamentu Europejskiego i organizowanie lub wspieranie europejskiej inicjatywy obywatelskiej.

2. Trochę historii

Pamiętasz, co wydarzyło się 1 listopada 1993 r.? To wtedy obywatele wszystkich państw członkowskich uzyskali nowy status prawny „obywateli Unii Europejskiej”. Wtedy właśnie Wspólnotę Europejską (gospodarczą) zastąpiła Unia Europejska (polityczna). To był, i nadal jest, precedens na skalę światową – po raz pierwszy w historii obywatele uzyskali ponadnarodowe prawo aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu prawodawstwa ponad podziałami narodowymi i państwowymi, co nie miało miejsca nigdzie indziej na świecie. Od tego czasu formalne prawa do zabierania głosu były systematycznie wzmacniane, najbardziej poprzez wprowadzenie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) w 2012 r. Narzędzie to zostało dodatkowo zaktualizowane w 2020 roku i stwarza obecnie jeszcze lepsze możliwości wyrażania przez obywateli opinii, które są wysłuchiwane.

3. Nie jesteś jeszcze obywatelem UE?

Obywatelem Unii Europejskiej można zostać tylko w jeden sposób. Musisz być lub zostać uprawnionym obywatelem jednego z (obecnych) 27 państw członkowskich. Innymi słowy statusu obywatela UE nie można uzyskać, nie będąc obywatelem jednego z państw członkowskich. Oznacza to, że obywatelstwo UE stanowi uzupełnienie obywatelstwa lokalnego, regionalnego i państwowego, ale nigdy go nie zastępuje. W coraz większej liczbie państw członkowskich można wspierać inicjatywę obywatelską (zwłaszcza EIO) i uczestniczyć w wyborach w wieku 16 lat, podczas gdy w innych państwach trzeba czekać do osiągnięcia wieku 17 lub 18 lat.

►► *Więcej informacji na temat minimalnego wieku uprawniającego do głosowania w wyborach lub poparcia europejskiej inicjatywy obywatelskiej w poszczególnych krajach:*
europa.eu/citizens-initiative/data-requirements_pl

Korzystaj aktywnie z obywatelstwa UE!

Bądź poinformowany(-a)!

Masz prawo dokładnie wiedzieć, co dzieje się w Unii Europejskiej, dlatego możesz zapytać i uzyskać informację właściwie na każdy temat związany z Unią Europejską. Masz również zagwarantowane prawo dostępu do dokumentów wszystkich instytucji UE, które jest zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (art. 42) oraz w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 15).

Serwis informacyjny „Europe Direct” pozwoli Ci uzyskać odpowiedzi na pytania dotyczące UE w Twoim języku (europa.eu/europedirect, tel.: 00 800 6 7 8 9 10 11 (czynny w dni robocze w godz. 09.00–18.00 CET)). Odpowiedź udzielana jest zazwyczaj w terminie trzech dni roboczych. Usługa obejmuje bezpłatne przesłanie pocztą (niektórych) publikacji UE.

Uczestnicz w konsultacjach!

Ponieważ Unia Europejska ma duży wpływ na Twoje życie codzienne, warto wiedzieć, że zgodnie z prawem publiczny proces decyzyjny w UE jest otwarty i interaktywny. W związku z tym instytucje UE mają obowiązek utrzymywania otwartego, przejrzystego i regularnego dialogu (art. 11 ust. 2 [Traktatu o Unii Europejskiej \(TUE\)](#) nazywanego też [Traktatem](#) z Lizbony) i prowadzenia „szerokich konsultacji z zainteresowanymi stronami w celu zapewnienia spójności i przejrzystości działań Unii” (art. 11 ust. 3 TUE).

►► *Serwis „Wyraż swoją opinię” to oficjalny punkt dostępu do prowadzonych konsultacji i dyskusji publicznych dotyczących procesu podejmowania decyzji w Europie. Przy rejestracji możesz podać swój adres e-mail, aby otrzymywać powiadomienia i zaproszenia do udziału w formalnym procesie konsultacji: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say>.*

Uczestnicz!

Unia Europejska jest nowoczesną demokracją przedstawicielską, w której obywatele współrządzą zarówno pośrednio (przez instytucje), jak i bezpośrednio (przez narzędzia umożliwiające uczestnictwo). Podstawowe karty, traktaty i prawa UE są zgodne z art. 21 Powszechnej deklaracji praw człowieka, który stanowi, że „Każdy człowiek ma prawo do uczestniczenia w rządzeniu swym krajem bezpośrednio” i po raz pierwszy w historii światowej praktyka ta ma zastosowanie na szczeblu ponadnarodowym. Innymi słowy — posiadasz pełne prawa do zaangażowania w proces podejmowania decyzji w UE, na przykład przez członkostwo w partii reprezentowanej w Parlamencie Europejskim (europarl.europa.eu), złożenie petycji do Parlamentu Europejskiego (petiport.europarl.europa.eu) lub wzięcie udziału w europejskich panelach obywatelskich (citizens.ec.europa.eu) i jest to mile widziane. Najbardziej skuteczny instrument demokracji uczestniczącej w UE stanowi europejska inicjatywa obywatelska (ec.europa.eu/citizens-initiative), która pozwala określić agendę Unii Europejskiej.

NAWIGATOR

po władzy obywatelskiej na poziomie
lokalnym, regionalnym, krajowym i
ponadnarodowym

Witaj, Superobywatelu/ Superobywatelko!

Scenariusz życia nie jest sztywno ustalony! To od Ciebie, Twoich przyjaciół i od nas wszystkich zależy, czy nasze głosy zostaną wysłuchane i czy uczynimy nasze miasto, województwo, państwo, Europę i świat lepszym miejscem. A więc do dzieła!

Moje miejsce: szczebel gminny

Miasto, w którym mieszkasz, to zapewne najważniejsze miejsce pod względem aktywności obywatelskiej i demokracji uczestniczącej. Chociaż władze gminne mogą stanowić najniższy szczebel władz państwa, to tu właśnie rozstrzygane są istotne kwestie dotyczące takich spraw, jak gospodarowanie odpadami, infrastruktura lokalna, a czasem nawet szkolnictwo podstawowe i świadczenia socjalne. Szczebel gminny jest ponadto ściśle powiązany z krajowym i europejskim szczeblem legislacyjnym i odgrywa kluczową rolę we wdrażaniu różnych zasad i przepisów.

W Unii Europejskiej istnieje niemal 100 000 demokracji lokalnych, spośród których wiele ponosi w znacznej mierze odpowiedzialność za pobieranie podatków oraz korzystanie przez obywateli z różnego rodzaju praw dotyczących uczestnictwa, w tym pośrednio (przez partie polityczne i parlamenty lokalne) oraz bezpośrednio (inicjatywy i referenda).

►► *Dowiedz się od urzędnika administracji lokalnej, w jakich sprawach, w jaki sposób i kiedy możesz najlepiej wywrzeć wpływ.*

Mój region: szczebel wojewódzki/prowincji

Miedzy władzami gminnymi/prowincji a państwowymi występuje (w co najmniej 25 z 27 państw członkowskich) jeden szczebel lub kilka szczebli władz samorządowych. Obecnie w UE istnieje 1500 takich demokracji regionalnych. W niektórych federalnych państwach członkowskich województwa lub prowincje posiadają znaczną suwerenność, własną konstytucję, daleko idące uprawnienia legislacyjne i wysokie wpływy z podatków, podczas gdy w innych państwach członkowskich (niewybierane) władze województwa lub prowincji pełnią głównie rolę administracyjną.

W zależności od statusu Twojego województwa lub prowincji możesz posiadać szerszy lub węższy zakres praw, jeśli chodzi o uczestnictwo polityczne, w tym pośrednie (przez partie polityczne i lokalne parlamenty) oraz bezpośrednie (inicjatywy i referenda).

▶▶ *Europejski Komitet Regionów [cor.europa.eu] jest zgromadzeniem przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych UE.*

Moje państwo: szczebel krajowy

Państwa członkowskie stanowią najważniejszy szczebel władzy w Unii Europejskiej ze względu na swoje uprawnienia polityczne i prawne oraz kontrolę funduszy publicznych. W związku z tym posiadanie obywatelstwa jednego państwa członkowskiego (a czasem kilku państw członkowskich) ma kluczowe znaczenie, aby Twój głos został wysłuchany i aby mieć wpływ na proces podejmowania decyzji publicznych.

Dostępność praw politycznych związanych z uczestnictwem na szczeblu krajowym jest znacznie zróżnicowana w 27 państwach członkowskich. We wszystkich państwach przysługują prawa wyborcze, natomiast około dwie trzecie państw umożliwia obywatelom przedstawianie propozycji poprzez petycje i inicjatywy oraz wyrażanie własnego zdania w istotnych kwestiach przez udział w referendum.

▶▶ *Aby uzyskać ogólny obraz i szczegółowe informacje na temat możliwości uczestnictwa na szczeblu krajowym, skorzystaj z „Nawigatora po demokracji bezpośredniej” [direct-democracy-navigator.org] lub z informacji udzielanych przez parlament narodowy.*

Moja Europa: szczebel ponadnarodowy

Unia Europejska to pierwsza na świecie ponadnarodowa demokracja uczestnicząca. Jako obywatel UE możesz skorzystać z szeregu możliwości, aby zabrać głos: przez udział w głosowaniu lub jako kandydat do Parlamentu UE [europarl.europa.eu], bądź też bardziej bezpośrednio w drodze petycji (skierowanej do Parlamentu) [petiport.europarl.europa.eu] i europejskiej inicjatywy obywatelskiej (skierowanej do Komisji) [<https://citizens-initiative.europa.eu/pl>]. Możliwości jest nawet więcej! Przeczytaj więcej o innych dostępnych instrumentach w następnej sekcji „Mój głos w Europie”.

MÓJ GŁOS W EUROPIE

witamy na wielkiej scenie polityki europejskiej

Europejskie zarządzanie nabiera większego niż kiedykolwiek znaczenia. Decyzje podejmowane na szczeblu UE mają ogromny wpływ na nasze życie na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym.

Wspólnie przyjmujemy w UE ustalenia w takich kwestiach, jak umowy o wolnym handlu z innymi państwami, sposoby zachowania zasobów morskich lub zasady stosowane w celu zapewnienia swobodnej i sprawiedliwej konkurencji.

Ponieważ UE to nowoczesna demokracja przedstawicielska posiadająca system kompetencji dzielonych i wyspecjalizowanych instytucji, poszczególnym obywatelom UE nie zawsze jest łatwo zidentyfikować, ocenić i wpłynąć na proces podejmowania

decyzji w odpowiednim momencie i przy pomocy najbardziej odpowiedniego instrumentu.

Zapoznajmy się więc z różnymi mechanizmami, przy pomocy których my, obywatele, wybieramy różne instytucje oraz powierzamy im zadania i stajemy się zainteresowanymi stronami w procesie podejmowania decyzji na skalę UE.

1. Regularnie wybieramy parlamenty w stolicach państw oraz w Unii Europejskiej. Stanowi to okazję, aby zgłosić swoją kandydaturę i starać się o urząd.

- **Wybory do parlamentu krajowego** mają istotne znaczenie w procesie podejmowania decyzji w UE, gdyż wpływają na skład rządu państwa (a w wielu przypadkach także na wybór głowy państwa). Rząd krajowy wchodzi w skład **Rady Europejskiej i Rady Unii Europejskiej**, dwóch z siedmiu instytucji UE. Parlament krajowy ma jednak również wpływ na proces legislacyjny UE.

- **Wybory do Parlamentu**

Europejskiego (PE) to najbardziej bezpośredni środek wywierania wpływu przez społeczeństwo na szczeblu UE. Z biegiem lat uprawnienia zgromadzenia plenarnego Parlamentu, które liczy 705 posłów, zostały znacznie umocnione i obecnie w wielu dziedzinach dorównują uprawnieniom Rady Unii Europejskiej (złożonej z rządów państw członkowskich).

2. Wybory bezpośrednie do parlamentów krajowych i Parlamentu Europejskiego powodują szereg skutków pośrednich: na przykład rządy krajowe i Parlament Europejski uczestniczą w powoływaniu **Komisji Europejskiej**. Jest to organ wykonawczy UE odpowiedzialny za opracowywanie wniosków ustawodawczych, wdrażanie decyzji i prowadzenie bieżącej działalności. Decyzje podejmowane przez Europejczyków podczas wyborów mają wpływ nawet na skład innych instytucji UE, w tym europejskich trybunałów, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz organu doradczego – Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) i Komitetu Regionów.

3. Unia Europejska jest nie tylko systemem **przedstawicielskich rządów**; to nowoczesna **demokracja przedstawicielska** oparta na bieżącym uczestnictwie obywateli UE. Ta zasada

wyrażona w Traktacie o Unii Europejskiej (TUE) powoduje konsekwencje dla działania Unii Europejskiej. Krótko mówiąc, obywatele UE wstępują na scenę wielkiej polityki europejskiej nie tylko w dniu wyborów, ale każdego dnia! W związku z tym UE utworzyła kompleksowy zestaw instrumentów umożliwiających uczestnictwo, który łączy obywateli, instytucje, procesy kształtowania polityki i decyzje.

4. Chociaż mamy prawo codziennego zaangażowania się w sprawy UE, to większość z nas nie ma dość czasu, wiedzy i zasobów, aby to uczynić. Istotne jest zatem, aby wybrać najlepszy moment, najlepszych partnerów i najlepsze instrumenty – to spowoduje, że Twój głos zostanie wysłuchany w skuteczny i trwały sposób. Aby to osiągnąć, możesz się zdecydować na odgrywanie bardziej stałej roli na tej scenie (na przykład jako urzędnik powołany w wyborach, pracownik lub przedstawiciel społeczeństwa obywatelskiego) lub na podejście oparte na zaangażowaniu w konkretnej sprawie – które w 99 na 100 przypadków może stanowić jedyny sposób pogodzenia Twojej roli aktywnego obywatela UE ze wszystkimi innymi rolami pełnionymi w życiu publicznym, prywatnym i zawodowym.

JAK DZIAŁAĆ WŁAŚCIWIE

Twój pomysł, Twoja sprawa, Twój moment, Twój zespół i Twój instrument

Masz już świetny pomysł. Nadszedł czas na pierwsze pytania i odpowiedzi!

Obywatele Unii Europejskiej – teraz wszystko w Waszych rękach! Być może masz świetny pomysł na zmianę Europy, a może po prostu niewielki problem związany z prowadzeniem działalności za granicą. Może chcesz uruchomić poważną kampanię skierowaną przeciwko obowiązującemu prawu UE lub złożyć skargę na urzędnika UE. Istnieje 101 powodów, aby zostać aktywnym obywatelem UE, ale zanim ruszysz do akcji, warto sobie zadać kilka najważniejszych pytań, na które trzeba znaleźć właściwą odpowiedź:

Twoja sprawa: czy ma zasięg europejski?

Unia Europejska zajmuje się wieloma sprawami. Niektórzy mogą powiedzieć, że jest ich za wiele – inni, że za mało. Niezależnie od tych ważnych dyskusji, UE posiada raczej klarowny wykaz kwestii politycznych (ustalonych na podstawie Traktatów i przez wszystkie państwa członkowskie), którymi zajmuje się zgodnie z posiadanymi kompetencjami wyłącznymi, dzielonymi lub uzupełniającymi. Jeżeli chcesz zatem poruszyć jakąkolwiek kwestię, sprawdź najpierw, czy Twój pomysł/problem ma charakter europejski. Może się okazać, że skuteczniejsze będzie zajęcie się nim na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym.

Twój moment: czy to odpowiedni czas na podjęcie działania?

Czas ma największe znaczenie, jeśli chcesz, aby Twój głos został faktycznie wysłuchany. Możesz podjąć działanie zbyt szybko i nikt nie zwróci na nie uwagi – albo może być już na nie o wiele za późno i decyzje zostały już podjęte. Jednak w międzyczasie istnieje wiele okazji do podjęcia działań. Przykładowo, jeśli chcesz wysunąć nowatorski pomysł, będzie to wymagać dużo cierpliwości i zasobów, aby zwrócić uwagę i spowodować reakcję, ale możesz stosunkowo dowolnie wybrać odpowiedni moment na podjęcie działania. Jeśli jednak chcesz wywrzeć wpływ na debatę publiczną toczącą się na szczeblu UE w określonej sprawie, musisz sprawdzić, na jakim

etapie procesu (ustawodawczego) się znajduje. W tej sytuacji bardzo użyteczna jest publiczna baza danych EUR-LEX [\[eur-lex.europa.eu\]](http://eur-lex.europa.eu). Portal Komisji Europejskiej „Wyraż swoją opinię” [\[ec.europa.eu/have-your-say\]](http://ec.europa.eu/have-your-say) ma również na celu zebranie opinii na każdym etapie procedury ustawodawczej. Wybranie dogodnego momentu ma również wpływ na to, jakich partnerów potrzebujesz i na jaki instrument uczestnictwa się zdecydujesz.

Twój zespół: działanie zbiorowe?

Podjęcie kwestii o zasięgu europejskim na szczeblu europejskim wymaga najczęściej solidnego partnerstwa z innymi obywatelami lub organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Przyczyna jest prosta: zanim zdołasz wywrzeć jakikolwiek wpływ, musisz najpierw przekonać wielu innych (zarówno obywateli UE, jak również osoby w organach wyłonionych w drodze wyborów i instytucjach UE). Czasem jednak nawet działania podjęte przez jedną silną i zdeterminowaną osobę mogą mieć znaczenie: tak dzieje się w przypadku niewłaściwego administrowania, jeżeli Twoje prawa zostały naruszone lub jeżeli potrafisz wskazać kwestię stanowiącą szerszy problem społeczny. Z drugiej jednak strony dobrze byłoby osiągnąć jak najszerszy i najbardziej ponadnarodowy zakres, aby Twoja sprawa, propozycja lub pomysł spotkały się z większym zainteresowaniem i poszanowaniem ze strony instytucji UE, jeżeli stoi za nimi prawdziwie europejski zespół aktywnych obywateli. Na przykład w przypadku europejskiej inicjatywy obywatelskiej wymagane jest nawet, aby w skład zespołu wchodziło co najmniej siedmiu obywateli UE, przynajmniej z siedmiu różnych państw członkowskich.

Twój instrument: jaka forma uczestnictwa?

Wybranie najlepszego instrumentu uczestnictwa będzie miało największe znaczenie dla powodzenia Twojego przedsięwzięcia. Większość instrumentów przeznaczona jest do wspólnego stosowania przez kilku obywateli (a nawet przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego), ale mogą one być również wykorzystywane przez poszczególnych obywateli, są to np. skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich, rozwiązywanie problemu transgranicznego online przy pomocy sieci SOLVIT lub składanie petycji do Parlamentu UE. Inne instrumenty umożliwiające uczestnictwo – takie jak europejska inicjatywa obywatelska – wymagają jednak podjęcia działań zbiorowych od samego początku. Sprawę upraszcza to, że w większości przypadków projektami związanymi z uczestnictwem na szczeblu UE można zarządzać przez internet. Możesz zatem sprawić, aby Twój głos został wysłuchany, bez kupowania znaczków, chociaż na pewnym etapie konieczne może być odbycie podróży – do Brukseli, aby spotkać się z przedstawicielem instytucji, albo do wioski za granicą, w której mieszkają partnerzy udzielający Ci poparcia.

Udzielenie przemyślanych odpowiedzi na te pytania i ich ocena wymagają poświęcenia czasu. Jednak skoro masz zmienić Unię Europejską – ponadnarodową wspólnotę polityczną liczącą ponad 450 mln osób – jakość działań przygotowawczych będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia sprawy. A zatem powodzenia i do dzieła!

SPRAWY EUROPEJSKIE

od rolnictwa po badania naukowe

Sprawy europejskie mają znaczenie: również na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym

Działania podejmowane w UE mają zasadnicze znaczenie dla każdego europejskiego obywatela – na wszystkich szczeblach. Aby Twój głos został wysłuchany, konieczne jest zrozumienie, kto rozstrzyga poszczególne kwestie europejskie.

Zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tytuł 1) istnieją trzy rodzaje kompetencji UE: wyłączna (UE sama podejmuje decyzje), dzielona (UE podejmuje decyzje wraz z państwami członkowskimi) i uzupełniająca (UE wspiera państwa członkowskie).

Na podstawie tych uprawnień dziedziny polityki są kształtowane przez akty wykonawcze, rozporządzenia, dyrektywy, akty prawne lub po prostu decyzje podejmowane przez instytucje, które nie mają formalnie wpływu na prawodawstwo. Decyzje są ponadto podejmowane przez Parlament, trybunały, organy doradcze, takie jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) i Komitet Regionów, które posiadają różnego rodzaju motywację, powodują różne skutki i konsekwencje – również na innych szczeblach władzy.

Wyłączne dziedziny/kompetencje UE

- unia celna;
- ustanawianie reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego;
- zachowanie morskich zasobów biologicznych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa;
- wspólna polityka handlowa;
- zawieranie umów międzynarodowych, jeżeli ich zawarcie zostało przewidziane w akcie ustawodawczym;
- polityka pieniężna w odniesieniu do państw członkowskich, których walutą jest euro.

Dzielone dziedziny/kompetencje UE

- rynek wewnętrzny;
- polityka społeczna;
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna;
- rolnictwo i rybołówstwo, z wyłączeniem zachowania morskich zasobów biologicznych;
- środowisko;
- ochrona konsumentów;
- transport;
- sieci transeuropejskie;
- energia;
- przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;
- dzielone obawy w zakresie bezpieczeństwa w sprawach dotyczących zdrowia publicznego;
- badania, rozwój technologiczny, przestrzeń kosmiczna;
- współpraca na rzecz rozwoju i pomoc humanitarna.

Dziedziny/kompetencje uzupełniane i koordynowane przez UE

- polityka gospodarcza;
- polityka zatrudnienia;
- polityka społeczna;
- ochrona i poprawa zdrowia ludzkiego;
- przemysł;
- kultura;
- turystyka;
- edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport;
- ochrona cywilna;
- współpraca administracyjna.

W oparciu o ten wykaz możesz dostosować swoje działania do właściwych kompetencji (wyłącznych, dzielonych lub uzupełniających) i rozważyć podjęcie dodatkowych działań na szczeblu krajowym (lub innym) w przypadku kompetencji dzielonych lub uzupełniających. Jeżeli propozycje działań nie są objęte zakresem tego kompleksowego wykazu kwestii europejskich, można napotkać poważne problemy z uznaniem ich za dopuszczalne przez instytucję UE, do której pragniesz skierować swój pomysł.

►► **Więcej informacji na temat podziału kompetencji w Unii Europejskiej:** https://commission.europa.eu/about-european-commission/what-european-commission-does/law/areas-eu-action_pl.

ZESTAW NARZĘDZI DO UCZESTNICTWA

skarga, porada, konsultacje, inicjatywa obywatelska i inne sposoby uczestnictwa

Zestaw narzędzi do uczestnictwa ponadnarodowego: nadmiar możliwości?

Od czasu gdy Unia Europejska stała się czymś więcej niż kolejnym organem międzyrządowym, gdzie przedstawiciele rządów państw podejmują decyzje za zamkniętymi drzwiami, przedstawiane są propozycje narzędzi umożliwiających uczestnictwo, wprowadzono mechanizmy praktyczne, a dotychczasowe zmieniono tak, aby aktywne obywatelstwo UE oraz demokracja uczestnicząca nie były jedynie szczytną ideą i stały się codzienną praktyką.

Jeśli zatem zamierzasz zostać aktywnym obywatelem UE i chcesz przedstawić swój pomysł/problem/wniosek na szczeblu ponadnarodowym, dokonaj najpierw wnikliwej oceny instrumentów uczestnictwa dostępnych w ramach zestawu narzędzi. Oto najważniejsze z obecnie istniejących.

Skarga

jeśli jakiś środek związany z UE wzbudza Twoje niezadowolenie, możesz złożyć oficjalną skargę do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, na którego stronie internetowej odpowiedni formularz jest dostępny w 24 urzędowych językach Traktatów. Ważne: ten instrument jest dostępny nie tylko dla obywateli UE, ale dla wszystkich rezydentów Unii Europejskiej, w tym przedsiębiorstw, stowarzyszeń i innych podmiotów zarejestrowanych w UE.

►► ombudsman.europa.eu/pl/make-a-complaint

Porada dotycząca problemu

jeżeli jesteś obywatelem lub przedsiębiorstwem UE (lub EOG) i napotykasz przeszkody w innym państwie, ponieważ władze publiczne nie wywiązują się z wymagań przewidzianych w przepisach unijnych, możesz skorzystać z mechanizmu rozwiązywania problemów SOLVIT prowadzonego przez Komisję Europejską. Ten serwis internetowy dostępny w 25 językach (języki UE i język norweski) służy także rozwiązywaniu problemów obejmujących element ponadgraniczny, które wystąpiły z powodu niewłaściwego stosowania prawa unijnego przez władze publiczne w państwach członkowskich.

►► ec.europa.eu/solvit

Uprawnienia konsumentów

jeżeli masz na przykład problem z zakresu praw konsumenta lub ubiegasz się o odszkodowanie, warto zwrócić się do Sieci Europejskich Centrów Konsumentckich w kwestii wadliwych produktów lub usług w dowolnym z 30 państw (UE/EOG – języki UE, język norweski i islandzki).

▶▶ https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint_pl

Edukacja i praca

jeżeli poszukujesz pracy lub możliwości kształcenia w Europie, możesz skorzystać z dostępnego we wszystkich językach urzędowych UE serwisu EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia) przydatnego zarówno dla osób szukających pracy, jak i dla pracodawców (jesienią 2023 r. w portalu było dostępnych 3,9 mln ofert pracy i milion CV).

▶▶ ec.europa.eu/eures

Konsultacje

podczas opracowywania nowej polityki lub przepisu Komisja Europejska korzysta bardzo często z konsultacji publicznych w danej kwestii. Jest to doskonała okazja, aby zabrać głos na wczesnym etapie oficjalnej procedury. Możesz się zarejestrować, aby otrzymywać powiadomienia o uruchomieniu konsultacji w sprawie, która budzi Twoje zainteresowanie.

▶▶ ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_pl

Działania za pośrednictwem instytucji

kilka instytucji UE powołanych jest po to, aby pomagać obywatelom w wyrażeniu swojego zdania na szczeblu UE. Tymi instytucjami są Parlament Europejski (i reprezentujący Cię poseł do Parlamentu Europejskiego), Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów.

▶▶ **Parlament Europejski:** europarl.europa.eu/at-your-service/pl/

▶▶ **Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny:** eesc.europa.eu/pl/our-work

▶▶ **Europejski Komitet Regionów:** <https://cor.europa.eu/pl/our-work>

Petycje

jest to jedno z podstawowych praw obywateli europejskich: każdy obywatel może indywidualnie lub wspólnie z innymi skorzystać z prawa złożenia petycji do Parlamentu Europejskiego na mocy art. 227 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Uwaga: to prawo przysługuje wszystkim rezydentom UE, jak również stowarzyszeniom i przedsiębiorstwom z siedzibą na terenie Unii. Petycja może zawierać indywidualny wniosek, skargę lub uwagę na temat stosowania prawa UE lub apel do Parlamentu Europejskiego o zajęcie stanowiska w konkretnej sprawie.

▶▶ petiport.europarl.europa.eu

Europejska inicjatywa obywatelska

umożliwia milionowi obywateli z co najmniej siedmiu państw członkowskich zwrócenie się do Komisji Europejskiej o przedłożenie wniosku legislacyjnego w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji. Organizatorzy inicjatywy obywatelskiej mają rok na uzyskanie wymaganego poparcia. Podpisy muszą zostać

poświadczone przez właściwe organy w każdym państwie członkowskim i mogą być zbierane przez internet. Organizatorzy udanych inicjatyw są zapraszani przez Komisję na spotkanie, a przez Parlament Europejski na publiczne wysłuchanie. Komisja jest zobowiązana w ciągu sześciu miesięcy zbadać inicjatywę i zdecydować, jakie podjąć działania.

►► europa.eu/citizens-initiative/

Jeżeli zastanawiasz się, który instrument będzie odpowiedni dla Twoich działań, rozważ również, jakiego rodzaju działanie pragniesz podjąć: czy chcesz, aby UE zajęła się nową sprawą? Czy też, przeciwnie, chcesz położyć czemuś kres? A może chcesz usprawnić pełnione obecnie zadanie? Opcjonalnie możesz skorzystać jednego z narzędzi jako karty przetargowej stanowiącej uzupełnienie innych podejmowanych przez Ciebie form działania. Istnieje wiele sposobów, aby zostać aktywnym obywatelem UE, a z następnej sekcji dowiesz więcej na temat najsilniejszego dostępnego narzędzia: europejskiej inicjatywy obywatelskiej.

PRZEWODNIK PO EUROPEJSKIEJ INICJATYWIE OBYWATELSKIEJ

jak korzystać z europejskiej inicjatywy
obywatelskiej

Europejska inicjatywa obywatelska: pierwszy krok w kierunku bezpośredniej demokracji ponadnarodowej

Europejska inicjatywa obywatelska określana była mianem „największej innowacji w demokracji ponadnarodowej” od czasu wprowadzenia wyborów bezpośrednich do Parlamentu Europejskiego ponad 40 lat temu. Obywatele Unii Europejskiej mają obecnie takie samo prawo jak większość w Parlamencie Europejskim i państwa członkowskie do określania programu politycznego całego kontynentu. Instrument ten jest chętnie wykorzystywany: od jego wprowadzenia w 2012 r. zgłoszono ponad 100 europejskich inicjatyw obywatelskich.

Oto najważniejsze fakty na temat europejskiej inicjatywy obywatelskiej:

- Aby inicjatywa obywatelska została politycznie rozważona przez Komisję UE, musi zyskać poparcie co najmniej miliona obywateli UE z co najmniej siedmiu spośród 27 państw członkowskich w ciągu roku od rozpoczęcia zbierania deklaracji poparcia. W każdym z tych siedmiu państw członkowskich konieczne jest zebranie wymaganej minimalnej liczby podpisów.
- Inicjatywę europejską można podjąć w dowolnej dziedzinie, w której Komisja uprawniona jest do przedstawiania wniosków ustawodawczych, na przykład w dziedzinie środowiska, rolnictwa, transportu, zdrowia publicznego lub handlu międzynarodowego.
- Aby podjąć inicjatywę obywatelską, obywatele muszą utworzyć „grupę organizatorów” złożoną z co najmniej z siedmiu obywateli UE, zamieszkających co najmniej w siedmiu różnych państwach członkowskich. Członkowie grupy muszą być obywatelami UE.
- Inicjatywę mogą poprzeć wszyscy obywatele UE w wieku uprawniającym do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego (16 lat w Estonii, Austrii, na Malcie, w Belgii i Niemczech; 17 lat w Grecji i 18 lat we wszystkich pozostałych państwach członkowskich). Aby poprzeć daną inicjatywę, obywatele muszą wypełnić specjalny formularz deklaracji poparcia dostarczony przez organizatorów w formie elektronicznej lub papierowej.
- Komisja spotyka się organizatorami w ciągu miesiąca od otrzymania prawidłowo zgłoszonej inicjatywy obywatelskiej, następnie organizatorzy mogą ją zaprezentować na wysłuchaniu publicznym w Parlamencie Europejskim, a Komisja przyjmuje oficjalne stanowisko w sprawie inicjatywy w ciągu sześciu miesięcy. Jeżeli Komisja postanowi wystąpić z wnioskiem ustawodawczym, rozpoczyna się zwykła procedura ustawodawcza.

Podczas gdy formalnie prawo do wszczynania procedury ustawodawczej o zasięgu ogółouropejskim należy wyłącznie do Komisji Europejskiej, europejska inicjatywa obywatelska stanowi instrument wywierający wpływ na ustalanie agendy. Europejska inicjatywa obywatelska stanowi pierwszy krok w kierunku przyszłej polityki obywatelskiej: jest bardziej bezpośrednia, ponadnarodowa i cyfrowa niż jakikolwiek dotychczasowy unijny instrument i stanowi inspirację dla wielu państw członkowskich do wprowadzania u siebie podobnych instrumentów kształtowania polityki.

Dlatego europejska inicjatywa obywatelska to nie tylko kolejne prawo składania petycji, ale raczej prawo do codziennego aktywnego wpływu obywateli na to, jakimi kwestiami powinny zająć się instytucje europejskie. Od 2012 r. do Komisji Europejskiej wpłynęło ponad 100 europejskich inicjatyw obywatelskich, a 26 z nich Komisja odrzuciła, gdyż jej zdaniem nie spełniały wszystkich wymogów formalnych. W kilku przypadkach – na przykład europejskiej inicjatywy obywatelskiej dotyczącej powstrzymania negocjacji w sprawie umowy o transatlantyckim partnerstwie handlowo-inwestycyjnym oraz inicjatywy Minority Safepack – Europejski Trybunał Sprawiedliwości zobowiązał Komisję do zarejestrowania inicjatywy.

Podstawę prawną europejskiej inicjatywy obywatelskiej stanowią Traktaty UE, unijne prawo wtórne i ustawodawstwo krajowe. Różne przepisy krajowe regulują certyfikację systemów zbierania deklaracji online oraz weryfikowanie deklaracji poparcia; najważniejsze europejskie dokumenty prawne to:

- **podstawa prawna:** tytuł II (art. 11 ust. 4) Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), Postanowienia o zasadach demokratycznych, Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej C83/389 z 30.3.2010);
- **rozporządzenie:** rozporządzenie (UE) 2019/788 w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej z załącznikami (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L130/55 z 17.5.2019);
- **wdrożenie:** artykuły 222 i 230 Regulaminu Parlamentu Europejskiego [european-council.europa.eu/media/documents/RULES-9-2020-02-03-TOC_PL.html].

Ważna uwaga: zgodnie z rozporządzeniem w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (rozdział V, art. 25) oficjalny przegląd funkcjonowania europejskiej inicjatywy obywatelskiej musi być przeprowadzany co cztery lata.

►► **Kompletne ramy prawne europejskiej inicjatywy obywatelskiej:** [european-council.europa.eu/citizens-initiative/how-it-works/regulatory-framework_pl](https://european-council.europa.eu/media/documents/RULES-9-2020-02-03-TOC_PL.html)

►► **Weryfikacja i certyfikacja deklaracji poparcia europejskiej inicjatywy obywatelskiej przez państwa członkowskie:** [european-council.europa.eu/citizens-initiative/authorities-verification-and-certification-statements-support_pl](https://european-council.europa.eu/media/documents/RULES-9-2020-02-03-TOC_PL.html)

Europejska inicjatywa obywatelska: wiele sposobów podjęcia działań

Europejska inicjatywa obywatelska bywa czasem porównywana do szczyrych szwajcarskiego – jest to dobrze zaprojektowane, wielofunkcyjne narzędzie, które można dostosować do swoich potrzeb. Ponieważ europejska inicjatywa obywatelska została udostępniona prawie 450 milionom obywateli UE w 27 państwach członkowskich (i na świecie, jeśli jesteś obywatelem UE mieszkającym poza Unią Europejską), uwiarygodniła sposób rozumienia demokracji i jej działania na szczeblu ponadnarodowym.

W oparciu o doświadczenia z pierwszych 100 inicjatyw (zgłoszonych między 2012 a 2019 r.) w 2020 r. wprowadzono w życie uaktualnioną i bardziej dostępną wersję europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Jedną czwartą inicjatyw odrzucono ze względu na rygorystyczną interpretację i ściśle stosowanie rozporządzenia przez Komisję. Na podstawie nowych przepisów organizatorzy i Komisja dysponują jednak większą ilością czasu na znalezienie rozwiązania, w tym możliwością zarejestrowania jedynie dopuszczalnych części inicjatywy. Przewidziano również więcej czasu na przygotowanie się do rozpoczęcia zbierania podpisów oraz wszystkich innych etapów procesu.

W ramach procesu występowania z europejską inicjatywą obywatelską obywatele mogą odgrywać trzy różne role: organizatorów, zwolenników i obserwatorów.

Jako organizator jesteś zawsze w samym centrum wydarzeń, ponieważ ponosisz odpowiedzialność za wszystkie kluczowe etapy przewidziane w rozporządzeniu w sprawie inicjatywy. Odpowiadasz również za reprezentowanie inicjatywy wobec instytucji, zwolenników i całej Europy. W związku z tym musisz działać z rozwagą i potrzebujesz dużo cierpliwości, zaangażowania i intensywnych działań w zakresie komunikacji i PR.

Jako zwolennik inicjatywy europejskiej jesteś proszony(-a) o poparcie danej kwestii o znaczeniu europejskim jako jeden z co najmniej miliona zwolenników z przynajmniej siedmiu państw członkowskich. Twoje główne zadanie: podpisać europejską inicjatywę obywatelską przez wypełnienie deklaracji poparcia w wersji papierowej

lub elektronicznej. Warto upewnić się, czy inicjatywa, którą podpisujesz, została formalnie zarejestrowana.

Wreszcie **jako obserwator** możesz być ciekaw(a), czego dotyczy inicjatywa obywatelska, możesz pragnąć ją lepiej zrozumieć i podzielić się ciekawymi spostrzeżeniami oraz uwagami z organizatorami, mediami, badaczami i UE.

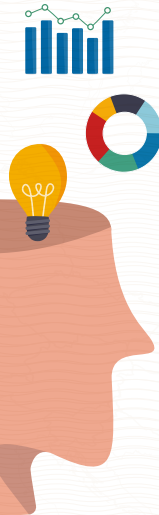
Grupy organizatorów, zwolennicy lub obserwatorzy powinni przemyśleć szereg kwestii zanim zainicjują, podpiszą lub skomentują inicjatywę. Najważniejsze pytanie brzmi: jaki jest cel danej inicjatywy obywatelskiej? Jaki jest Twój cel? Czy pragniesz zaproponować Europie coś nowego? Czy zmyślasz do usunięcia lub obalenia jakiejś polityki unijnej? Liczne sprawy nie są jednak czarno-białe, dobre lub złe – być może wymagają one jedynie naprawy. Może Cię również interesować częściowa zmiana przepisów unijnych. Być może pragniesz skorzystać z inicjatywy obywatelskiej jako karty przetargowej, aby wyrazić swoje poparcie dla procesu legislacyjnego będącego w toku. Czy też Twoja kampania na rzecz inicjatywy obywatelskiej ma posłużyć jako katalizator utworzenia większej międzynarodowej sieci lub sojuszu? Prawdopodobnie w gruncie rzeczy interesuje Cię po prostu zwrócenie uwagi na pewną kwestię lub organizację, a inicjatywa obywatelska ma stanowić narzędzie agitacji. To zależy od Ciebie!

Istnieje wiele sposobów podjęcia działań przy pomocy inicjatywy obywatelskiej, którą możesz wykorzystać jako:

- **siłę napędową**, która spowoduje, że UE zajmie się czymś nowym. Potrzeba tutaj wiele cierpliwości, ponieważ sfinalizowanie inicjatywy obywatelskiej zajmie dużo czasu. Po pierwsze musisz znaleźć odpowiednią podstawę prawną, którą będzie można zastosować w praktyce; musisz też potraktować debatę publiczną na temat swojej propozycji jako największą nagrodę za podjęte starania;
- **hamulec powstrzymujący** UE od określonych działań. W takim przypadku termin podjęcia działań ma największe znaczenie, ponieważ musisz wybrać odpowiedni moment na poruszenie nurtujących Cię wątpliwości, aby osiągnąć maksymalny skutek i poparcie, co oznacza, że musisz szybko zebrać podpisy;
- **zawór bezpieczeństwa**, który pozwoli ulepszyć obowiązujące prawodawstwo unijne. Skoro chcesz rozwiązać jakiś problem przez zmianę konkretnych przepisów, musisz dążyć do prostoty. Zazwyczaj takie zmiany są nadmiernie skomplikowane i trudno się je komunikuje, a zatem zrób wszystko, aby wyrazić sedno sprawy;

-
- **kartę przetargową** – poprzez wykorzystanie inicjatywy obywatelskiej jako dodatkowego elementu w ramach próby wywarcia wpływu na kształtowanie polityki europejskiej. Zanim jednak podejmiesz taką EIO, dokonaj oceny swojego wpływu i siły politycznej niezależnie od inicjatywy, a także zbadaj potencjalne dodatkowe korzyści. Zakomunikuj jasno swoje zamiary zwolennikom inicjatywy i miej świadomość, że inicjatywę obywatelską można wycofać i że należy skorzystać z tej ewentualnej możliwości w odpowiednim terminie;
 - **katalizator** tworzenia szerokich sojuszy i sieci współpracy w Europie. Ta możliwość jest przydatna zwłaszcza, jeżeli traktujesz inicjatywę jako element dłuższej strategii zbliżenia ludzi w Europie lub jako przygotowanie do kampanii przed wyborami europejskimi;
 - **działanie agitacyjne**, aby dać się lepiej poznać lub aby Twoja grupa wyraźniej zaznaczyła swoją obecność w sferze publicznej. W takim przypadku musisz najpierw określić odpowiedni przedmiot Twojej inicjatywy obywatelskiej, który ma istotne znaczenie i który łatwo zakomunikować. Należy również zachować jak największą otwartość pod względem celów do osiągnięcia, aby nie zmniejszyć potencjalnych zwolenników.

Uwaga końcowa: europejska inicjatywa obywatelska oferuje wiele możliwości, ale ostatecznie wszystko sprowadza się do Twojego własnego zrozumienia kwestii i zdolności oceny możliwości oraz ograniczeń europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Mając świadomość licznych możliwości, jakie oferuje ten nowy ponadnarodowy instrument uczestnictwa, możesz mieć realistyczne oczekiwania, a w rezultacie zastosujesz realistyczne podejście do wybranej strategii i opcji.

Europejska inicjatywa obywatelska: określanie agendy unijnej w dziesięciu krokach

Rozważasz podjęcie swojej własnej inicjatywy obywatelskiej? Zajmie to co najmniej trzy lata, prawdopodobnie nawet więcej, a jej realizacja wymagać będzie sporych nakładów. Jednak jeśli podejmiesz rozsądne i ostrożne działania, proces pozwoli uzyskać nową perspektywę i wyciągnąć wiele nowych wniosków oraz (miejmy nadzieję) wywrzeć wpływ na Europę. Oto dziesięć kroków, których możesz się spodziewać podczas realizowania europejskiej inicjatywy obywatelskiej:

Krok 1: pomysł.

Masz pomysł, projekt lub problem, który może przełożyć się na kształtowanie polityki europejskiej. Po pierwsze sprawdź, czy istnieje inny, łatwiejszy i bardziej dostępny sposób, aby zabrać głos w danej sprawie. Jeżeli zdecydujesz się na europejską inicjatywę obywatelską, przejdź do kroku 2.

Krok 2: wiedza.

Europejska inicjatywa obywatelska to proces, który powoduje liczne skutki prawne i polityczne. Dowiedz się wszystkiego na temat możliwości i ograniczeń związanych z promowaniem w przyszłości Twojej inicjatywy. Postaraj się o wsparcie na tym wczesnym etapie, kontaktując się z forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej (zob. sekcja dotycząca wsparcia). Spróbuj ocenić: czy jest to warte takiego wysiłku? Jeżeli uważasz, że jest, przejdź do kroku 3.

Krok 3: cele.

To kolejna ważna kwestia, którą trzeba sprawdzić przed podjęciem pierwszych formalnych kroków. Co chcesz osiągnąć dzięki inicjatywie i jakie możesz mieć realistyczne oczekiwania? Określ cel, zakres i szczegółowe funkcje swojej inicjatywy. Staraj się, aby była dla wszystkich jak najprostsza. Na tym etapie warto przyrzeć się uważniej wnioskowi wyciągniętemu przez organizatorów wcześniejszych inicjatyw.

Krok 4: projekt.

Sformułowanie początkowej propozycji i wyjaśnienie jej musi być zrozumiałe w wielu różnych językach i w kontekście różnych kultur politycznych w Europie. Jest to także właściwy moment, aby zapoznać się z oficjalnym systemem zbierania podpisów online, który jest udostępniany bezpłatnie przez UE, i skorzystać z wszelkiego dostępnego poparcia.

Krok 5: rejestracja.

To pierwsza formalna przeszkoda dla wielu grup organizatorów, ponieważ należy spełnić określone kryteria, aby się zarejestrować. Przede wszystkim proponowana przez Ciebie inicjatywa nie może wyraźnie wykraczać poza ramy kompetencji Komisji. Na tym etapie znowu może pomóc forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Następnie należy przesłać swoją inicjatywę na oficjalną stronę internetową, podając tytuł i cele Twojej propozycji. W zależności od konieczności zmiany lub uaktualnienia propozycji Komisja rejestruje Twoją europejską inicjatywę obywatelską w terminie 2–4 miesięcy (albo odmówi jej rejestracji). Po zarejestrowaniu Komisja przetłumaczy tytuł i cele Twojej propozycji na wszystkie 24 języki urzędowe.

Krok 6: zbieranie podpisów.

To najlepszy, a zarazem najtrudniejszy etap, kiedy musisz przekonać do podpisania inicjatywy ponad milion Europejczyków z co najmniej siedmiu różnych państw w czasie krótszym niż rok. Trzeba się do tego przygotować ze znacznym wyprzedzeniem poprzez stworzenie ogólnoeuropejskiej sieci partnerów udzielających poparcia w Europie. Po oficjalnej rejestracji należy rozpocząć zbieranie podpisów w ciągu sześciu miesięcy. Musisz jedynie poinformować Komisję w terminie 10 dni roboczych przed wybraną datą rozpoczęcia, aby można było opublikować informację na temat rozpoczęcia i zakończenia rocznej fazy zbierania podpisów. Zwróć uwagę na fakt, że konieczne będzie korzystanie z oddzielnych formularzy poparcia w zależności od narodowości sygnatariuszy. Oznacza to, że wszyscy sygnatariusze na jednym formularzu muszą być obywatelami tego samego kraju UE.

Krok 7: dialog.

Bez komunikacji nie zyskasz zwolenników; dialog z wszystkimi podobnie myślącymi ludźmi, a nawet z osobami sceptycznie nastawionymi do inicjatywy, będzie miał kluczowe znaczenie dla jej trwałego powodzenia. A zatem niech zbieraniu podpisów towarzyszy szukanie poparcia za pośrednictwem mediów (społecznościowych) i wydarzeń publicznych. Na tym etapie znowu warto czerpać wiedzę z wcześniejszych europejskich inicjatyw obywatelskich. Ich organizatorzy mają ogromne doświadczenie i wiedzę, którymi mogą się podzielić.

Krok 8: osiągnięcie wymaganych progów.

Zanim przedłożysz swoją inicjatywę wraz z wszystkimi niezbędnymi certyfikatami Komisji Europejskiej, konieczne jest spełnienie licznych wymogów i pokonanie wielu barier. Po pierwsze, należy złożyć zebrane deklaracje poparcia do różnych organów krajowych w ciągu trzech miesięcy po zakończeniu fazy zbierania podpisów. Organy te mają najwyżej trzy miesiące na weryfikację i certyfikację podpisów. Następnie jako „grupa organizatorów” masz kolejne trzy miesiące na przygotowanie się do ostatecznego przedłożenia certyfikatów Komisji. Aby zrealizować te wymagające działania, potrzebny jest solidny i dobrze przygotowany zespół zarządzający Twoją inicjatywą. Przypadkowe błędy spowodują wysokie dodatkowe koszty, opóźnienia i frustrację.

Krok 9: komunikacja.

Przedłożenie inicjatywy to zaledwie początek innego ważnego etapu: komunikacji dotyczącej oficjalnego tematu UE, przez który znajdziesz się w centrum sceny politycznej. Po tym jak inicjatywa zostanie przyjęta, otworzą się przed Tobą nowe drzwi: formalne rozmowy z Komisją oraz wysłuchanie publiczne w Parlamencie Europejskim.

W ciągu miesiąca od złożenia z powodzeniem europejskiej inicjatywy obywatelskiej otrzymasz zaproszenie na oficjalne spotkanie z Komisją w celu omówienia Twojej propozycji, a w następnych miesiącach zabierzesz głos podczas wysłuchania publicznego w Parlamencie Europejskim. Poinformowane zostaną również inne instytucje UE, takie jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i wszystkie parlamenty narodowe wszystkich państw członkowskich. Będzie to doskonała okazja, aby przekonać jeszcze więcej osób – najlepiej tych właściwych!

Krok 10: wnioski.

Zakończenie wyczerpującego, ale miejmy nadzieję owocnego procesu. Nie zapominaj, że konieczne jest wykonanie niezbędnych prac biurowych, sporządzenie dokumentacji i przeprowadzenie oceny, aby wyciągnąć odpowiednie wnioski i podzielić się nimi. Będąc częścią europejskich inicjatyw obywatelskich drugiej generacji (począwszy od 2020 r.), będziesz tworzyć historię.

►► *Procedura ustawodawcza i harmonogram krok po kroku: europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_pl*

Europejska inicjatywa obywatelska: Twoje działanie zmienia rzeczywistość

Ruch pro-life: Jeden z nas

Inicjatywa „Jeden z nas” była jedną z pierwszych europejskich inicjatyw obywatelskich, w przypadku której udało się zebrać ponad milion podpisów. Inicjatywa dotyczyła godności, prawa do życia i integralności każdego człowieka od chwili poczęcia. Jej głównym celem było zakończenie finansowania przez UE aktywności, które implikują niszczenie ludzkich embrionów, w szczególności w obszarach badań, zdrowia publicznego i pomocy rozwojowej. Komisja Europejska postanowiła nie przeprowadzać przeglądu ustawodawczego, ponieważ uznała, że obowiązujące ramy prawne są odpowiednie. Organizatorzy odwołali się od tej decyzji do Trybunału Europejskiego – ale przegrali.

►► Strona inicjatywy: oneofus.eu

►► Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich: europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000005
[pl](http://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000005)

Ochrona zwierząt: Stop wiwisekcji

Inicjatywa „Stop wiwisekcji” ma na celu wycofanie eksperymentów na zwierzętach. Kampania była wspierana przez obejmujący całą UE sojusz ponad 250 grup ochrony zwierząt, organizacji naukowych i firm sprzedających produkty nietestowane na zwierzętach – i udało się uzyskać poparcie ponad 1,17 miliona obywateli UE. Komisja Europejska podzieliła przekonanie organizatorów, że testy na zwierzętach powinny zostać wycofywane; nie podzieliła natomiast poglądu, że zasady naukowe nie uzasadniają „modelu zwierzęcego”.

►► Strona inicjatywy: stopvivisection.eu

►► Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich: europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000007
[pl](http://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000007)

Zakaz stosowania glifosatu i ochrona ludzi i środowiska przed toksycznymi pestycydami

Inicjatywa ta została uruchomiona w styczniu 2017 r. i miała trzy cele: zakaz stosowania glifosatu, zreformowanie procedury zatwierdzania pestycydów i wytyczenie wiążących celów ograniczenia użycia pestycydów dla całej UE. Jej głównym celem było zapewnienie przyszłości wolnej od pestycydów. Organizatorzy osiągnęli próg miliona podpisów w ciągu niespełna sześciu miesięcy! Choć Komisja postanowiła nie wprowadzać zakazu stosowania glifosatu, zobowiązała się do przedstawienia wniosku ustawodawczego mającego na celu zwiększenie przejrzystości oceny pestycydów oraz poprawę jakości i niezależności badań naukowych, które są podstawą ocen przeprowadzanych przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności. Komisja zobowiązała się również do zmiany dyrektywy w sprawie zrównoważonego stosowania.

▶▶ *Strona inicjatywy:* stopglyphosate.org/

▶▶ *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000002
[pl](http://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000002)

Dostęp do wody i kanalizacji jest prawem człowieka!

Inicjatywa podjęta przez związki zawodowe w całej Europie była jedną z pierwszych, które zostały zarejestrowane – 10 maja 2012 r. Celem było zwrócenie się do Komisji Europejskiej o zaproponowanie aktów prawnych, implementujących prawo człowieka do wody pitnej i urządzeń sanitarnych, zgodnie z wytycznymi Organizacji Narodów Zjednoczonych, oraz przyczyniających się do zapewnienia dostępu do wody oraz kanalizacji, jako podstawowych usług publicznych dla wszystkich. Głównym celem kampanii było doprowadzenie do tego, by ustawodawstwo UE zobowiązało rządy poszczególnych państw do zapewnienia dostępu i dostarczenia wszystkim mieszkańcom odpowiedniej ilości czystej wody pitnej oraz urządzeń sanitarnych. Komisja postanowiła podjąć działania w różnych obszarach związanych z inicjatywą (zwiększyć przejrzystość, pobudzić innowacje itp.) i przedstawiła wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany dyrektywy w sprawie wody pitnej, w tym zobowiązanie państw członkowskich do zapewnienia dostępu do wody grupom szczególnie narażonym.

▶▶ *Strona inicjatywy:* right2water.eu

▶▶ *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000003
[pl](http://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000003)

Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie

Jak sama nazwa wskazuje, w ramach inicjatywy „Minority SafePack” zaproponowano Komisji pełny pakiet środków, obejmujący takie aspekty, jak promocja rzadszych języków, ochrona mniejszości narodowych i programy badawcze na temat korzyści wynikających z różnorodności językowej i kulturowej w Unii Europejskiej. Początkowo została uruchomiona w 2013 r., ale jej rejestracja została odrzucona przez Komisję, a cztery lata później Trybunał Europejski unieważnił tę decyzję. Do wiosny 2020 r. na tę europejską inicjatywę obywatelską zebrano ponad milion podpisów. W swojej odpowiedzi Komisja uznała, że pełne wdrożenie już obowiązujących przepisów i polityk zapewniła potężny arsenał wspierający cele inicjatywy i w związku z tym nie zaproponowała żadnego aktu prawnego.

▶▶ *Strona inicjatywy:*
minority-safe-pack.eu

▶▶ *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000004
[pl](http://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000004)

Stop ekstremizmowi – poparcie praw człowieka w UE

W ramach tej inicjatywy, zarejestrowanej latem 2017 r., wzywa się Komisję Europejską do zaproponowania nowej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania ekstremizmowi, zawierającej neutralną definicję ekstremizmu, niezależnie od jego przyczyn, i obejmującej wszystkie „działania zmierzające do niszczenia praw podstawowych”, a także zakaz działania ekstremistów w szkołach i innych instytucjach publicznych. Europejska dyrektywa dotycząca tej dziedziny powinna również dopuszczać odszkodowania i być inspirowana istniejącym prawem antydyskryminacyjnym, aby skutecznie chronić kobiety, dzieci i pracowników. Po roku zbierania podpisów organizatorzy ogłosili, że zebrali ponad milion deklaracji poparcia. W momencie sporządzania niniejszego dokumentu europejska inicjatywa obywatelska jest w trakcie weryfikacji deklaracji poparcia.

▶▶ *Strona inicjatywy:* stop-extremism.eu

▶▶ *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000007
[pl](http://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000007)

End the Cage Age — dążenie do większego dobrostanu zwierząt

W tej europejskiej inicjatywie obywatelskiej wezwano Komisję do wprowadzenia klarownych przepisów przeciwko hodowaniu zwierząt w klatkach w Unii Europejskiej, aby nadać priorytet bardziej humanitarnemu traktowaniu zwierząt hodowlanych. W szczególności organizatorzy chcieli zakazać stosowania klatek dla wszystkich gatunków drobiu, oddzielnych zagród dla loch i indywidualnych zagród dla cieląt itp., aby zapewnić zwierzętom swobodę przemieszczania się i możliwość przebywania blisko siebie w swoich stadach. Europejska inicjatywa obywatelska „End the Cage Age” została przedłożona Komisji Europejskiej w październiku 2020 r. Komisja odpowiedziała 30 czerwca 2021 r., zobowiązując się do przedstawienia do końca 2023 r. wniosku ustawodawczego dotyczącego stopniowego wycofywania i ostatecznego zakazu stosowania klatek w odniesieniu do wszystkich gatunków i kategorii zwierząt, o których mowa w inicjatywie.

▶▶ Strona inicjatywy: endthecageage.eu

▶▶ Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich: europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2018/000004
[pl](#)

Polityka spójności w regionie na rzecz równości i zachowania kultury regionu

Organizatorzy tej inicjatywy zwracają się o zwrócenie w ramach polityki spójności szczególnej uwagi na regiony o cechach narodowych, etnicznych, kulturowych, religijnych lub językowych, które różnią się od regionów otaczających.

Rejestracja tej inicjatywy została początkowo odrzucona przez Komisję w 2013 r., ale sześć lat później Trybunał Sprawiedliwości unieważnił tę decyzję. Organizatorzy zgłosili poparcie 1 414 175 obywateli pod koniec okresu zbierania deklaracji w maju 2021 r. (termin został przesunięty ze względu na pandemię COVID-19). Weryfikacja deklaracji poparcia jest w toku.

▶▶ Strona inicjatywy:

www.nationalregions.eu

▶▶ Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich: europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000007
[pl](#)

Ratujmy pszczoły i rolników! W kierunku przyjaznego dla pszczół rolnictwa służącego zdrowemu środowisku.

Ta inicjatywa, zarejestrowana we wrześniu 2019 r., ma na celu zrównoważenie środowiskowe i społeczno-gospodarcze rolnictwa europejskiego poprzez realizację trzech celów: stopniowego wycofywania syntetycznych pestycydów do 2035 r., przywrócenia różnorodności biologicznej w rolnictwie i wspierania rolników w przechodzeniu na zrównoważone rolnictwo. W udzielonej w kwietniu 2023 r. odpowiedzi Komisja z zadowoleniem przyjęła tę inicjatywę, podpisaną przez 1 054 973 obywateli, i uznała jej znaczenie. Po przeprowadzeniu oceny Komisja uznała jednak, że przedstawione już wnioski dotyczące Europejskiego Zielonego Ładu stanowią kompleksową odpowiedź na cele inicjatywy. Priorytetem było zatem zapewnienie, aby wnioski te zostały przyjęte przez współprawodawców (Parlament i Radę) i szybko wdrożone.

►► *Strona inicjatywy:* <https://www.savebeesandfarmers.eu>

►► *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000016
[pl](#)

Nie dla obcinania płetw rekinom i handlu nimi

Inicjatywa ta odzwierciedla obawy opinii publicznej dotyczące zrównoważonego charakteru połowów rekinów i handlu rekinami na całym świecie. Wzywa się w niej Komisję do podjęcia dwóch działań: zakończenia handlu samymi płetwami rekinów w UE i rozszerzenia zakresu rozporządzenia UE w sprawie zakazu obcinania płetw rekinom (przywóz, wywóz i tranzyt samych płetw rekinów). Po poparciu inicjatywy przez 1 119 966 obywateli Komisja z zadowoleniem przyjęła ją w lipcu 2023 r. i zobowiązała się do zbadania możliwości podjęcia inicjatywy ustawodawczej, rozpoczęcia oceny skutków i zapewnienia bardziej wiarygodnych statystyk, a także do współpracy z partnerami międzynarodowymi.

►► *Strona inicjatywy:*
<https://www.stop-finning-eu.org>

►► *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2020/000001
[pl](#)

Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt i Europą bez testów na zwierzętach

Ponieważ obietnica stworzenia Europy, w której zwierzęta już nie cierpią i nie umierają z powodu kosmetyków, została złamana, organizatorzy tej inicjatywy wezwali do zmiany legislacyjnej w celu ochrony i wzmocnienia zakazu testowania kosmetyków na zwierzętach, zmiany unijnych przepisów dotyczących chemikaliów i modernizacji nauki w celu stopniowego wycofania wszystkich testów na zwierzętach w UE. Komisja z zadowoleniem przyjęła tę inicjatywę, popartą 1 217 916 podpisami, oraz uznała, że dobrostan zwierząt nadal budzi głębokie zaniepokojenie obywateli europejskich. Podkreśliła zarazem wiodącą rolę UE w tej dziedzinie. Komisja uruchomi plan działania obejmujący środki ustawodawcze i nieustawodawcze, aby jeszcze bardziej ograniczyć badania na zwierzętach i ostatecznie osiągnąć system regulacyjny niewymagający wykorzystywania zwierząt w ramach prawodawstwa dotyczącego chemikaliów.

►► *Strona inicjatywy:* <https://crueltyfreeeurope.org/save-cruelty-free-cosmetics>

►► *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europea.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2021/000006
[pl](#)

Fur Free Europe (Europa wolna od futer)

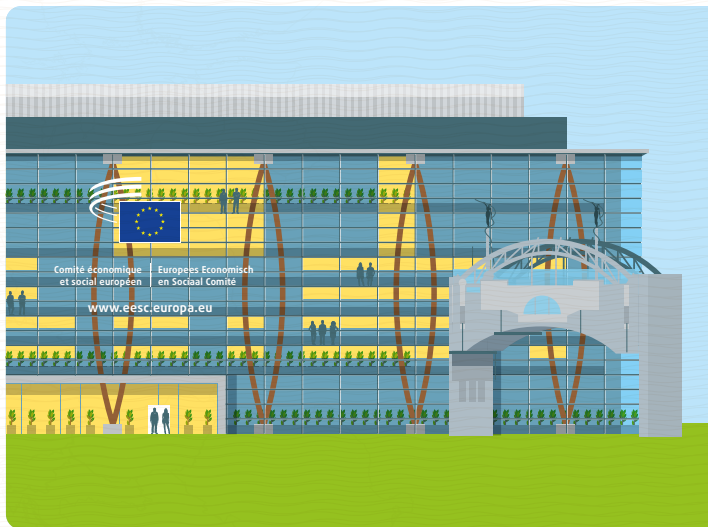
Inicjatywa, poparta 1 502 319 zweryfikowanymi podpisami, została zatwierdzona w czerwcu 2023 r. jako dziesiąta udana europejska inicjatywa obywatelska. Celem Fur Free Europe jest wprowadzenie na rynku europejskim prawnego zakazu ferm futerkowych i produktów zawierających futro pochodzące od zwierząt hodowlanych ze względu na stosowane w takich hodowlach okrutne, nieetyczne, niebezpieczne i niezrównoważone praktyki. Komisja Europejska dokonuje obecnie przeglądu tej inicjatywy i ma na nią odpowiedzieć do połowy grudnia 2023 r.

►► *Strona inicjatywy:* <https://furfreeeurope.eu>

►► *Oficjalny rejestr europejskich inicjatyw obywatelskich:* europea.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2022/000002
[pl](#)

MOST PONAD GRANICAMI

Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) jest jedną z najstarszych instytucji UE, utworzoną na podstawie Traktatu rzymskiego w 1957 r. W skład Komitetu wchodzi 329 członków z wszystkich państw członkowskich reprezentujących pracodawców, pracowników i organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Rola EKES-u jako organu doradczego skoncentrowanego na kwestiach społecznych i demokratycznych została ostatnio umocniona, gdyż stał się on najważniejszym ogniwem między europejskim społeczeństwem obywatelskim a instytucjami UE. Innymi słowy EKES stanowi obecnie ważny element infrastruktury wsparcia na rzecz aktywnego obywatelstwa i demokracji uczestniczącej.

W początkowym okresie europejskiej inicjatywy obywatelskiej EKES był pionierem nieformalnej infrastruktury wsparcia dla aktywnych obywateli w całej UE, obejmującej ogólne doradztwo, pomoc w tłumaczeniu i organizację wysłuchań w EKES-ie w sprawie europejskich inicjatyw obywatelskich w fazie ich kształtowania. Większość tych usług jest obecnie częścią obowiązków regulacyjnych wymaganych przez instytucje UE, takie jak Parlament Europejski i Komisja Europejska.

Jako najbardziej doświadczona unijna instytucja wspierająca obywateli EKES nadal zapewnia informacje, wskazówki i platformy organizacjom społeczeństwa obywatelskiego i grupom ad-hoc aktywnych obywateli zaangażowanych w uczynienie Europy bardziej prospołeczną i demokratycznym miejscem na świecie. Od 2012 r. EKES organizuje doroczną konferencję, Dzień Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej (zwany w skrócie Dniem EIO) w Brukseli, oferując otwarte i bezpłatne miejsce spotkań dla specjalistów i aktywistów europejskich inicjatyw obywatelskich w całej Europie.

►► eesc.europa.eu/eci-day

Ponadto EKES zaprasza organizatorów europejskich inicjatyw obywatelskich przeprowadzonych z powodzeniem lub bliskich powodzenia na sesje plenarne oraz przedstawicieli trwających inicjatyw na posiedzenia sekcji i grup, jako wkład w pogłębianie dialogu między obywatelami a instytucjami UE oraz zwiększanie wiedzy na temat inicjatyw w europejskiej sferze publicznej. Zaproszenia te dotyczyły następujących inicjatyw: *Zakaz stosowania glifosatu* (2017 r.), *Minority SafePack* (2018 r.), *Stop ekstremizmowi* (2019 r.), *End the Cage Age, Eat ORIGINAL, Unmask your Food* [Znajomość pochodzenia żywności] (2020 r.), *„Save Bees and Farmers”* [„Ratujmy pszczoły i rolników”] (2022 r.) oraz inicjatywy *„Fur Free Europe”* (2023 r.).

Oprócz wydanego przez EKES w 2023 r. „Europejskiego paszportu demokracji” dostępnych jest także wiele innych publikacji i serwisów w 23 językach [eesc.europa.eu/eci].

WIĘCEJ WSPARCIA

możliwości wsparcia jest wiele – musisz z nich tylko skorzystać

Żaden obywatel UE nie jest sam i to dosłownie: jest nas jeszcze 450 milionów. Nie jesteś też sam(a), jeśli potrzebujesz uzyskać wsparcie rządu lub społeczeństwa obywatelskiego, aby Twój głos został wysłuchany. Spośród wielu dostępnych materiałów zalecamy następujące ponadnarodowe media, wytyczne i centra wsparcia w Europie:

Europejska inicjatywa obywatelska

Forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej to internetowa platforma współpracy, która oferuje wsparcie obywatelom na różnych etapach organizacji europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Forum zapewnia praktyczne informacje na temat europejskich inicjatyw obywatelskich i umożliwia omawianie polityk UE i potencjalnych inicjatyw. Pomaga również na wczesnych etapach organizacyjnych, od znalezienia partnerów w innych krajach po poszukiwanie fachowej porady na temat kampanii, pozyskiwania funduszy i kwestii prawnych. Celem jest wspieranie interakcji między potencjalnymi organizatorami, obywatelami i ekspertami w zakresie europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej to serwis oferowany przez Komisję Europejską i zarządzany przez Europejskie Biuro Działań Obywatelskich (ECAS).

►► europa.eu/citizens-initiative-forum/

Dział pomocy (tzw. Help Desk) europejskiej inicjatywy obywatelskiej udziela porad i wsparcia obywatelom i organizacjom w całej UE rozważającym rozpoczęcie inicjatywy. Ten niezależny dział pomocy jest organizowany przez Stowarzyszenie na rzecz Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej utworzone przez byłych i obecnych organizatorów europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Dział pomocy wspiera poszczególne europejskie inicjatywy obywatelskie w zakresie prowadzenia kampanii, pozyskiwania funduszy oraz doradztwa prawnego.

►► citizens-initiative.eu

Biblioteka internetowa europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Europejska inicjatywa obywatelska ma ciekawą historię, sięgającą lat 90., czyli początkowego okresu istnienia Unii Europejskiej (po formalnej transformacji ze współpracy gospodarczej do unii politycznej). Instytut Initiative and Referendum Institute Europe, utworzony w 2001 r. w celu wspierania rozwoju europejskiej inicjatywy obywatelskiej, zgromadził najważniejsze publikacje online i – na życzenie – może wskazać Ci dalsze materiały.

►► iri-europe.org/index.php/publications/european-citizens-initiative

Demokracja uczestnicząca

Aplikacja internetowa Citizens Parlamentu Europejskiego na smartfony oferuje informacje na temat interesujących Cię kwestii i miejsc. Przekazuje informacje o wydarzeniach odbywających się w Twojej okolicy; dodaje wybrane przez Ciebie wydarzenia do osobistego kalendarza; wyświetla najdogodniejszą trasę za pomocą Twojej ulubionej aplikacji geolokalizacyjnej; umożliwia dostęp do treści multimedialnych takich jak filmy wideo, podcasty i pokazy slajdów; umożliwia wyszukiwanie, udostępnianie, personalizowanie i przyznawanie ocen. Dostępna w Apple Store i Google Play w 24 językach (aplikacja Citizens).

►► europarl.europa.eu/at-your-service/en/stay-informed/citizens-app

Democracy.Community to międzynarodowa sieć zwolenników demokracji, której gospodarzem jest Democracy International. Platforma jest dostępna dla wszystkich w celach informacyjnych, edukacyjnych i budowania sieci kontaktów oraz oferuje historie i wydarzenia związane z uczestnictwem obywateli. Możesz zarejestrować siebie, swoją organizację lub instytucję i utworzyć profil wspierający demokrację.

►► democracy.community

European Citizen Action Service jest organizacją międzynarodową skupiającą członków z całej Europy. Jej misją jest wzmocnienie pozycji obywateli w celu stworzenia bardziej integracyjnej i silniejszej Unii Europejskiej poprzez promowanie i obronę praw obywateli oraz opracowywanie i wspieranie mechanizmów zwiększających demokratyczny udział obywateli i organizacji obywatelskich w działalności UE oraz ich zaangażowanie.

►► ecas.org

Platforma **Participo** jest prowadzona przez OECD (Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju). Oferuje wszelkiego rodzaju informacje dotyczące badań i praktyk w zakresie demokracji uczestniczącej i bezpośredniej na wszystkich szczeblach politycznych. Platforma wpisuje się w działania OECD mające na celu badanie zachodzących zmian paradygmatu od tradycyjnego rządu przedstawicielskiego w kierunku nowoczesnej demokracji pośredniej.

►► oecd.org/gov/innovative-citizen-participation.htm

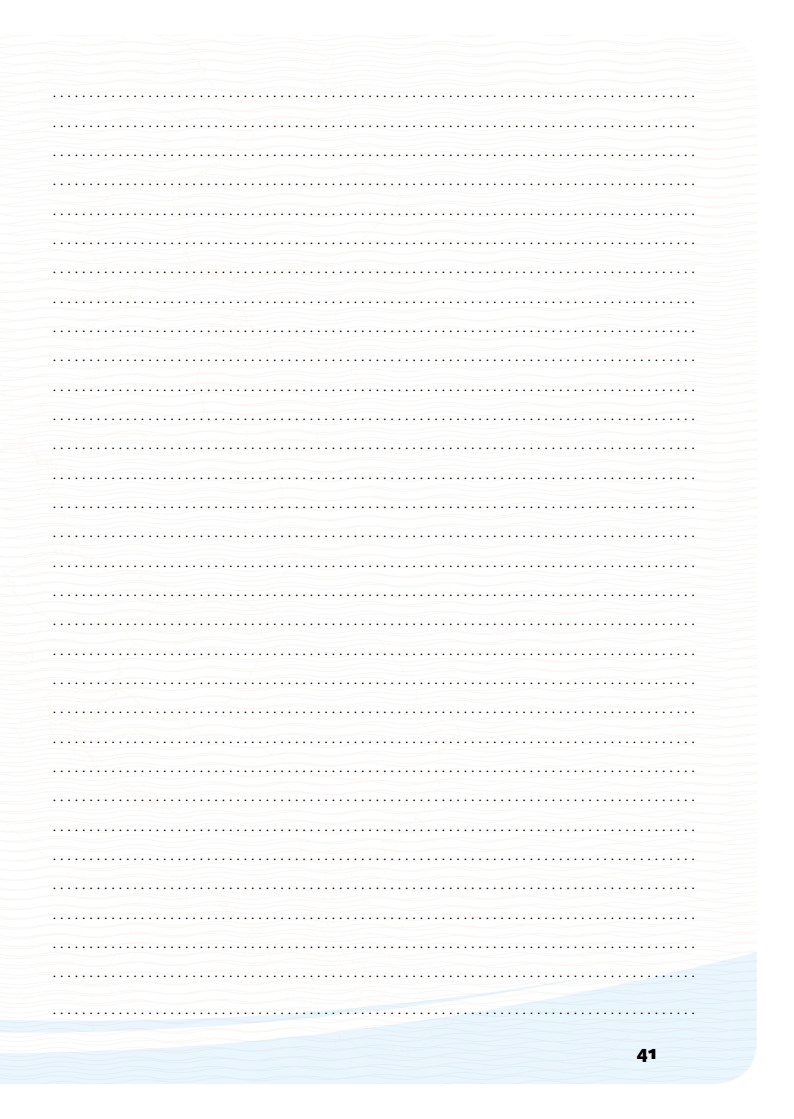
Obywatele i dziennikarstwo

Euractiv łączy aktywnych obywateli Europy z profesjonalnymi dziennikarzami internetowymi i przedstawia artykuły, opinie, analizy i historie na każdy temat w dziedzinie polityki europejskiej – w 13 językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, rumuńskim, serbskim, słowackim i włoskim.

►► euractiv.com

Głównym zadaniem platformy #deardemocracy Swissinfo, międzynarodowego serwisu szwajcarskiej sieci nadawczej, jest zapewnianie informacji na temat nowoczesnej demokracji uczestniczącej i bezpośredniej. Oferuje wiadomości, opinie i informacje na temat aktywnego obywatelstwa i demokracji uczestniczącej na świecie – w dziesięciu językach: angielskim, arabskim, chińskim, francuskim, hiszpańskim, japońskim, niemieckim, portugalskim, rosyjskim i włoskim.

►► swissinfo.ch/directdemocracy

Niniejsza publikacja jest zaktualizowaną wersją europejskiego paszportu demokracji, którego pomysłodawcą i autorem jest Bruno Kaufmann – korespondent Global Democracy i współprzewodniczący Global Forum on Modern Direct Democracy. Kontakt: send@brunokaufmann.email.

**Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny**

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

www.eesc.europa.eu

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2023-85-PL

© Unia Europejska, 2024

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.
W celu wykorzystania lub reprodukcji zdjęć / ilustracji, należy uzyskać
pozwolenie bezpośrednio od posiadacza/posiadaczy praw autorskich.

© Shutterstock, eamesBot

Print
QE-02-23-324-PL-C
ISBN 978-92-830-6324-7
doi:10.2864/32665

PDF
QE-02-23-324-PL-N
ISBN 978-92-830-6355-1
doi:10.2864/06

PL